



Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.: 2014/6353 - 52539/2014

Deres ref.: 14/3600

Dato: 6.10.2014

Høringsuttalelse - Utdanning og forskning i spesialpedagogikk - veien videre - rapport fra ekspertgruppen

Vi viser til Deres brev datert 8.7.2014 vedrørende høring om rapporten Utdanning og forskning i spesialpedagogikk – veien videre.

Østfold fylkeskommune avgir høringsuttalelse til ekspertgruppens anbefaling om framtidig lærerutdanning og framtidige spesialpedagogiske studier. Høringsuttalelsen er behandlet av administrasjonen. PPT/OT har bidratt med innspill til uttalelsen.

Med hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent av

Yngve Dramstad
seksjonssjef

Torstein Wroldsen
rådgiver

Sentraladministrasjonen

Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Kontoradresse: Oscar Pedersensvei 39, Sarpsborg
Telefon: 69 11 70 00 Telefaks: 69 12 65 02

E-post: sentralpost@ostfoldfk.no
Internett: <http://www.ostfoldfk.no/>
Org.nr.:

Høringsuttalelse til rapporten Utdanning og forskning i spesialpedagogikk – veien videre

Østfold fylkeskommunes støtter i all hovedsak ekspertgruppens rapport. Vi anser rapporten som et godt gjennomarbeidet dokument med gode forslag og innspill innenfor utdanning og forskning i spesialpedagogikk.

Generelt

Høringen referer til grunnopplæringen, men sett over ett skrives det svært lite om videregående opplæring. Elevens rettigheter etter kapittel 5 i opplæringsloven er de samme gjennom hele grunnopplæringen. Likevel er det mange forhold ved vanskeområdene som er annerledes, både i aldersgruppen og i utdanningstilbudet. Forhold som krever en annen spesialpedagogisk tilnærming enn i grunnskolen, og som med fordel kunne vært behandlet eksplisitt.

PP-tjenesten bemerker at psykisk helse ikke er tatt med som et viktig kompetanseområde for de som jobber i PPT. Vi anser at dette er et særdeles viktig område når vi ser at om lag 25 prosent av elevene i videregående opplæring har problemer med psykisk helse.

Vi ønsker imidlertid også å knytte noen kommentarer til noen utvalgte kapitler i rapporten:

Kapittel 4 - UH-sektorens beskrivelse av spesialpedagogiske utdanninger og spesialiseringer

4.1 Utdanningene

I kapittel 4.1 presenterer ekspertgruppen en oversikt over UH-sektorens tilbud om spesialpedagogisk utdanning i Norge.

Kommentar:

Oversikten gir inntrykk av at UH-sektorens planlegging av spesialpedagogisk utdanning til en viss grad er styrt av tilfeldighet og/eller tilgjengelig lokal kompetanse. For planlegging og etablering av spesialpedagogisk utdanning bør det ligge til grunn en kartlegging av skolars behov for oppdatert kompetanse om barn, unge og voksnes ulike hindre for læring.

Videre er det et mangfold av navn på studiene som gjør tilbud om høyskoleutdanning på det spesialpedagogiske feltet uoversiktlig og lite klargjørende.

Østfold fylkeskommune anbefaler at det utvikles en nasjonal struktur innenfor UH-sektoren som tar hensyn til behov, geografi, lav- og høyfrekvent forekomst av ulike vansker og en viss standardisering av navn på studiene. (Jfr. kapittel 5 Ekspertgruppens vurdering av samfunnets behov for spesialpedagogisk kompetanse.)

4.4.1 Tilpasset opplæring (TPO)

Kommentar:

TPO er overordnet ordinær undervisning og spesialundervisning. I Meld. St. 18 (2010-2011) I Læring og felleskap pekes det på at tilpasset opplæring er et hovedvirkemiddel for å sikre at eleven får best mulig utbytte av opplæringen. Om dette heter det bl.a.: «*Det betyr at skolens evne til å gi elevene tilpasset opplæring er med på å avgjøre behovet for spesialundervisning. Departementet mener at mange skoler bør gjøre mer innenfor rammen av tilpasset opplæring før elevenes behov for spesialundervisning eventuelt utredes av PP-tjenesten.*» Grunnlaget for all undervisning er at den er tilpasset den enkelte elevs evner og forutsetninger, det gjelder i like stor grad høyt presterende elever som elever med ulike lærevansker. Tilpasset opplæring er ikke spesialundervisning, men både spesialundervisning og ordinær undervisning, er tilpasset opplæring.

I skoler der skoleeier, skoleledelse og den enkelte lærer har bevissthet om begrepet TPO, og hvor dette er fungerende god didaktisk praksis er tilpasset opplæring med å gi flere elever tilfredsstillende utbytte av ordinær undervisning. Resultatet vil da være redusert behov for spesialundervisning slik intensjonen er. Imidlertid ser vi at TPO, i skolen og blant lærere, oppfattes som spesialundervisning «light». Vår oppfatning er at UH-sektorens beskrivelse av tilbud om videre- og etterutdanning kan forsterke denne misforståelsen.

I tabell 4.1 Spesialpedagogiske utdanninger i Norge studieåret 2012-2013 er det fire høgskoler som i navnet på studiene kobler tilpasset opplæring sammen med spesialundervisning. Når høgskoler bruker begrepet tilpasset opplæring i studienavn om spesialundervisning kan det være med å forsterke oppfatningen om at tilpasset opplæring er en type spesialundervisning.

7.2.4. Videre studier og undervisningskompetanse

BA-utdanningene i spesialundervisning gir ikke undervisningskompetanse. Ekspertgruppen mener at kandidaten bør kunne ansettes som spesialpedagog BA. Videre mener ekspertgruppen at en spesialpedagog BA vil kunne erstatte assistenten og gi faglig fundert hjelp og støtte.

Kommentar:

Spesialpedagog BA vil være faglig overkvalifisert til assistentoppgaver i skolen. Økonomisk vil det heller ikke være realistisk å ansette assistenter med kompetanse på BA nivå.

7.3.4. Undervisningskompetanse

Hverken BA eller MA-grad gir undervisningskompetanse, og ekspertgruppen mener at et masterstudium i spesialpedagogikk bør kunne gi begrenset undervisningskompetanse.

Utdanning i spesialpedagogikk var tidligere en videreutdanning for barnehagelærere, grunnskolelærere og lærere i videregående skole. Spesialpedagogene hadde undervisningskompetanse gjennom sin grunnutdanning. Innføringen av BA og MA-grad har ført til at spesialpeda-

gogene får en annen, og mer begrenset funksjon, enn tidligere for de ikke har en lærerutdanning fra før.

Ekspertgruppen mener at et masterstudium i spesialpedagogikk bør kunne gi en begrenset undervisningskompetanse for de som tar en mastergrad på toppen av en integrert bachelorgrad i spesialpedagogikk.

Kommentar: For skoleeier er det undervisningskompetanse i fag som er viktig ved ansettelse. Dette gjelder også for spesialpedagoger, det er ikke realistisk å ansette spesialpedagoger med spisskompetanse på en lavfrekvent funksjonshemning og med begrenset undervisningskompetanse dersom de ikke også har undervisningskompetanse i ett eller flere fag. Den spesialpedagogiske kompetansen må være i tillegg til undervisningskompetansen.